

SENIORZY W ŚWIECIE APLIKACJI MOBILNYCH

OPRACOWANIE NA PODSTAWIE BADAŃ
IBRIS DLA FUNDACJI PRZYSZŁOŚĆ POKOLEŃ

FUNDACJA PRZYSZŁOŚĆ POKOLEŃ
2021

Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

opracowanie na podstawie badań IBRIS dla Fundacji Przyszłość Pokoleń

Autor: Jakub Nyziak, Tomasz Wiśliński, Fundacja Przyszłość Pokoleń

SPIS TREŚCI:

Wstęp.....	5
1. Charakterystyka seniorów w świecie cyfrowym.....	6
2. Poziom wykorzystania aplikacji mobilnych.....	7
3. Preferencje seniorów.....	9
4. Satysfakcja korzystania z aplikacji mobilnych.....	14
5. Wpływ epidemii na wykorzystanie aplikacji przez seniorów.....	15
6. Przyszłość aplikacji mobilnych w odniesieniu do seniorów.....	17
Zakończenie.....	19

4 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

WSTĘP

Polacy pokochali aplikacje mobilne – taki wniosek można wysnuć z badań Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych IBRIS „Polacy na temat korzystania z aplikacji mobilnych” zrealizowanych dla Fundacji Przyszłość Pokoleń. Ten zauważalny trend wzrostu korzystania z aplikacji mobilnych zostanie z nami na dłużej i przerodzi się w długotrwałe nawyki przyszłych pokoleń, które coraz częściej nie wyobrażają już sobie funkcjonowania w świecie bez smartfonu i zainstalowanej na niej aplikacji mobilnej.

Specyficzną grupą użytkowników smartfonów są seniorzy. W przeciwnieństwie do nastolatków czy nawet dzieci, każdy przedstawiciel pokolenia „wcześniej urodzonych” musiał bowiem przejść swoją pierwszą inicjację obsługi najpierw telefonu komórkowego, później smartfonu a w końcu pierwszej aplikacji mobilnej. W przeciwnieństwie do najmłodszych, seniorzy doskonale pamiętają świat bez internetu i smartfonów - noszonych w kieszeni lub torebce cyfrowych narzędzi z nieograniczonymi niemal możliwościami. Dla ponad połowy najstarszych użytkowników smartfonów utrata możliwości korzystania z aplikacji mobilnych miałaby negatywny wpływ na ich samopoczucie, zaś aż co piąty senior uważa, że wpływ ten byłby „zdecydowanie negatywny”. Czy więc aplikacje na smartfony będą niezbędnym gadżetem każdego seniorki obok okularów do czytania? A może je zastąpią?

Badanie IBRIS dla Fundacji Przyszłość Pokoleń pokazuje, że wielu seniorów pokłada w rozwoju aplikacji mobilnych spore nadzieję na poprawę ich codziennego funkcjonowania.

01

CHARAKTERYSTYKA SENIORÓW W Świecie Cyfrowym

Seniorzy są grupą społeczną w dalszym ciągu uznawaną za wycofaną z życia społecznego. Częstokroć wykluczenie społeczne dotykające osób starszych idzie w parze, a może nawet jest następstwem innych wykluczeń, na przykład komunikacyjnego czy cyfrowego. To ostatnie nawet bardziej niż wykluczenie komunikacyjne daje się coraz silniej odczuć w zinformatyzowanym świecie, w którym dawne, analogowe umiejętności i poznane w młodości rzemiosło ustępują nowinkom technologicznym. Rzeczywistość wirtualna staje się niestety również coraz częściej narzędziem, a zarazem przestrzenią w której senior może łatwo stać się ofiarą¹. Pandemia koronawirusa zintensyfikowała to zjawisko, przenosząc dużą część życia społecznego do rzeczywistości wirtualnej. W tryb tzw. „pracy zdalnej” przeniesiono część aktywności dotąd jednoznacznie kojarzonych z kontaktem z drugim człowiekiem. „Zdalny” stał się częstokroć kontakt z administracją publiczną czy bankiem – dotąd kojarzony z bezpośrednią obsługą interesantów „przy okienku” – a nawet z lekarzem!

W środku trwających przemian postrzegania e-aktywności i u progu kolejnego pandemicznego „lockdown-u” – we wrześniu 2020 roku - na zlecenie Fundacji Przyszłość Pokoleń, Instytut Badań Rynkowych i Społecznych IBRIS przeprowadził ogólnopolskie badanie na grupie 1006 pełnoletnich mieszkańców Polski odnośnie wykorzystania przez nich aplikacji mobilnych. Przedmiot badania zdaje się być dość szczegółowy, wszak aplikacje mobilne to zagadnienie dość specjalistyczne - zwłaszcza, w odniesieniu do seniorów². Niemniej jednak badanie pokazuje, że opracowanie tego małego wycinka e-aktywności seniorów jest interesujące chociażby ze względu na kontrast, jaki ujawnia się gdy zestawimy korzystanie przez seniorów z aplikacji mobilnych oraz z komputera i internetu. Aby zrozumieć specyfikę seniorów, konieczne jest także zestawienie udzielanych przez nich odpowiedzi z odpowiedziami reprezentantów młodszych pokoleń.

1 vide: Raport Fundacji Przyszłość Pokoleń, Bezpieczeństwo osób starszych w Polsce, Wrocław 2020.

2 Za „seniorów” w niniejszym raporcie uznaje się osoby w grupie wiekowej 60-69 lat oraz osoby w wieku 70 lat i więcej.

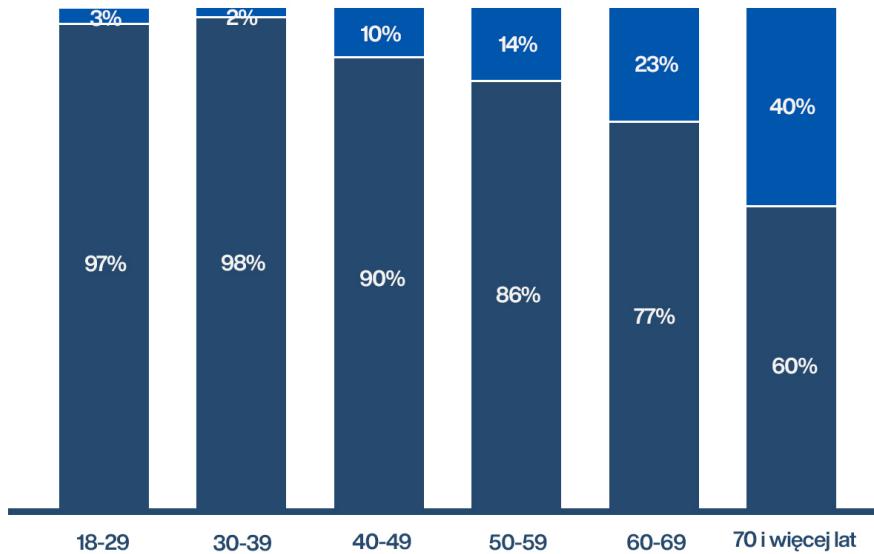
02

POZIOM WYKORZYSTANIA APLIKACJI MOBILNYCH

Według badania CBOS „Korzystanie z internetu” z roku 2018 r., zaledwie 25% osób w grupie wiekowej 65 i więcej lat deklaruje, że są użytkownikami internetu. Dane te zasadniczo pokrywają się z deklarowaniem korzystania z komputera w ogóle. Odsetek ten stoi w wyraźnym kontraste z liczbą użytkowników internetu w przedziale wiekowym 18-24 lat, sięgającym 100% respondentów. Badanie IBRIS dla Fundacji Przyszłość Pokoleń jednoznacznie pokazuje, że kontrast międzypokoleniowy jest zdecydowanie mniej zauważalny, jeśli chodzi o używanie smartfonu. Aż 77,4% osób w grupie wiekowej 60-69 lat oraz 60,4% osób powyżej 70. roku życia deklaruje posiadanie smartfonu (w grupie wiekowej 18-29 lat i 30-39 lat odsetek ten sięga odpowiednio: 97,1% i 98,3%). Dysproporcje pomiędzy korzystaniem z komputera (internetu) i smartfonu są zatem znaczne i sytuują urządzenia mobilne w gronie znacznie częściej wykorzystywanych przez seniorów urządzeń.

Czy posiada Pan/i smartfon? vs wiek

■ tak ■ nie

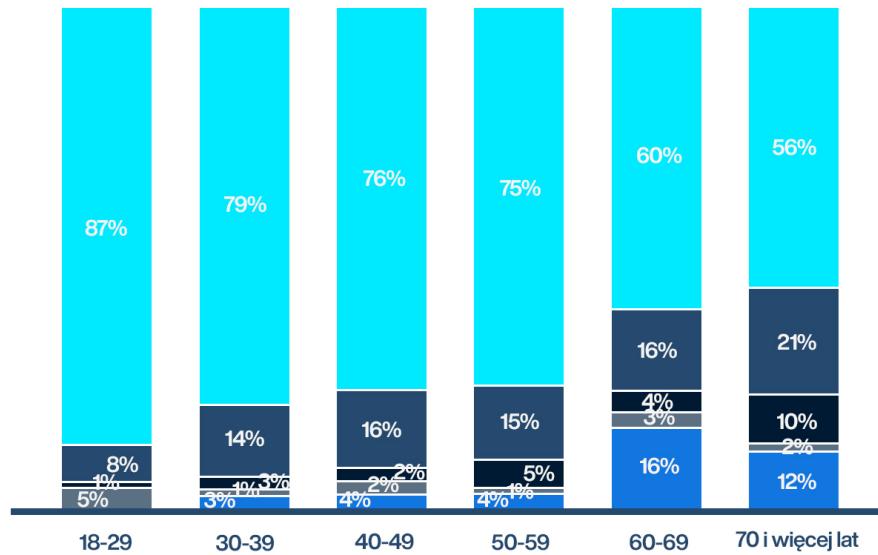

Seniorzy deklarujący korzystanie ze smartfonu w znakomitej większości obsługują również zainstalowane na nich aplikacje mobilne. Jedynie 16,3% ankietowanych w wieku 60-69 lat i 11,5% w wieku 70+ którzy deklarują posiadanie smartfonu nie korzysta z aplikacji lub korzysta z nich rzadziej niż kilka razy w roku. Widać tu zauważalny kontrast między osobami młodszymi, dla których posiadanie smartfonu jest równoznaczne z używaniem aplikacji (w grupie wiekowej 18-29 lat odsetek respondentów posiadających smartfon a niekorzystających z aplikacji lub korzystających rzadziej niż kilka razy do roku wyniósł 0,0%). Wynika to z faktu, że dla wielu seniorów smartfon – pomimo możliwości technicznych które dostarcza – jest używany przede wszystkim jako telefon.

8 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

Czy korzysta Pan/i z aplikacji mobilnych? vs wiek

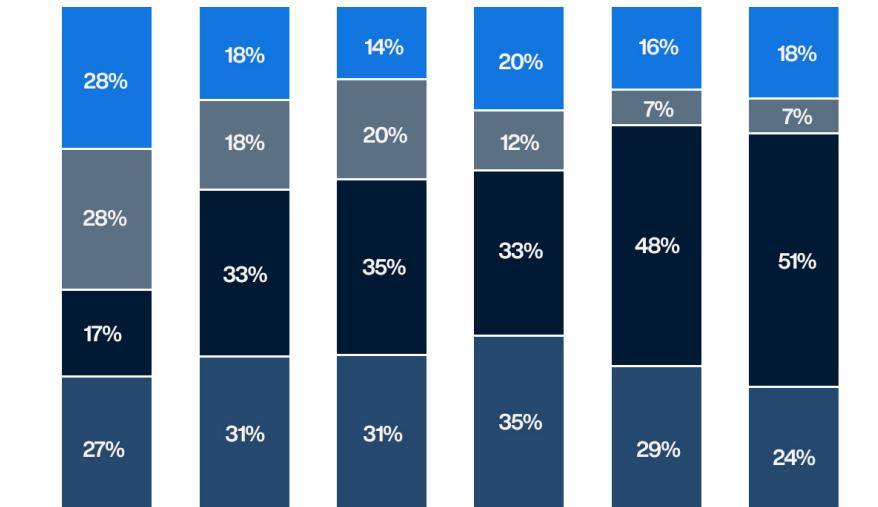
- Nie korzystam/Rzadziej niż kilka razy w roku
- Kilka razy w roku
- Kilka razy w miesiącu
- Kilka razy w tygodniu
- Codziennie

Zróżnicowanie w kwestii preferencji wyboru modelu smartfonu również jest dostrzegalne w zależności od badanej grupy wiekowej. Zdecydowanie najwięcej seniorów wybiera smartfony marki Samsung, zaś zdecydowanie najrzadziej – Apple (iPhone). Proporcje te są dokładnie odwrócone gdy spojrzy się na najmłodszych mieszkańców Polski, którzy najczęściej wybierają smartfony marki Apple, zaś najrzadziej produkty Samsunga.

Jakiej marki telefon Pan/i posiada? vs wiek

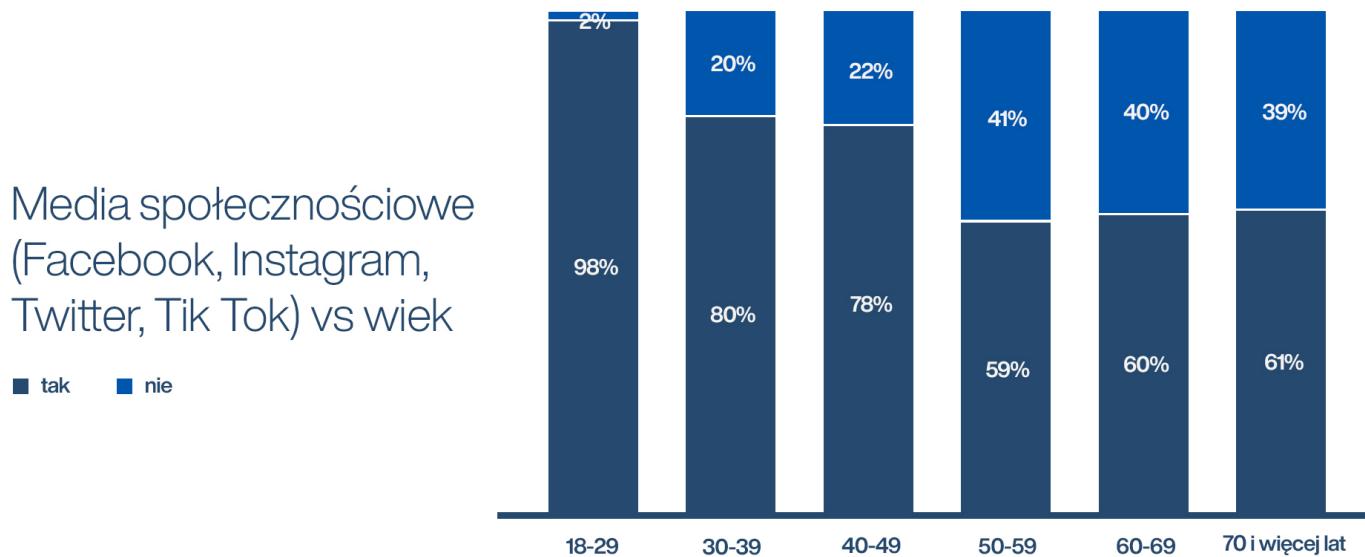
- Huawei
- Apple
- Samsung
- inne

03 PREFERENCJE SENIORÓW

Spośród seniorów, którzy zadeklarowali że w ogóle nie korzystają z aplikacji mobilnych jako powód takiego stanu rzeczy osoby starsze najczęściej podają brak takiej potrzeby (60% w przypadku osób w wieku 60-69 lat oraz 57,1% w przypadku osób 70 lat i więcej). Odpowiednio 40% i 42,9% osób w tym wieku odpowiedziało, że nie używają aplikacji mobilnych ponieważ nie potrafią z nich korzystać. Zarazem, seniorzy na pytanie co skłoniłoby ich do częstszej korzystania z aplikacji mobilnych najczęściej nie potrafili znaleźć odpowiedzi³. Innym najczęstszymi odpowiedziami były: „Większa funkcjonalność, wygoda, przydatność” oraz „więcej wolnego czasu”. Wśród seniorów zasadniczo panuje konsensus co do stwierdzenia, że nie powinno ograniczać się dostępu do możliwości korzystania z aplikacji mobilnych. Z takim twierdzeniem zgadza się zdecydowana większość ankietowanych⁴, zaś prawie co szósty senior nie ma zdania w tym temacie. Poglądy seniorów pokrywają się w tym względzie co do zasady z poglądami przedstawicieli młodszych pokoleń.

To, jakie aplikacje wybieramy w dużej mierze zależy właśnie od wieku. I tak przykładowo aplikacji typu „media społecznościowe” jak Facebook, Instagram czy Twitter używają prawie wszyscy najmłodsi ankietowani, lecz w przypadku seniorów odsetek ten oscyluje w okolicach nieco ponad 60% respondentów.

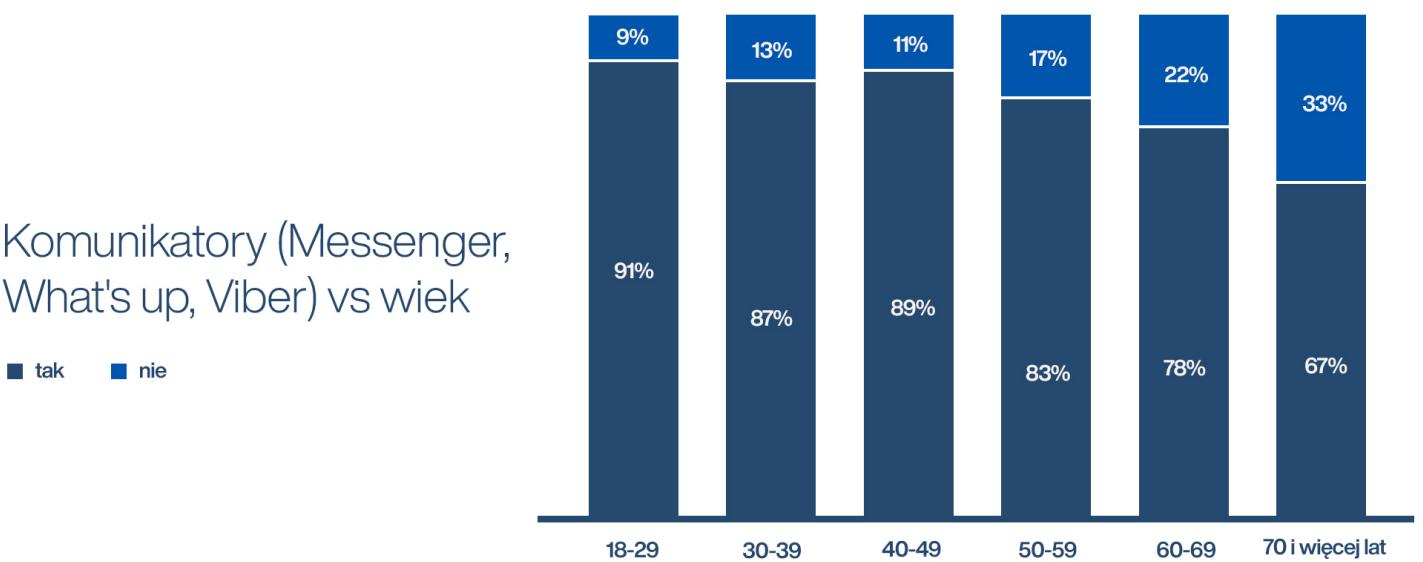

3 Odpowiedź „nie wiem/trudno” powiedzieć wskazało 35,8% osób w wieku 60-69 lat i 50,8% osób w wieku 70 lat i więcej.

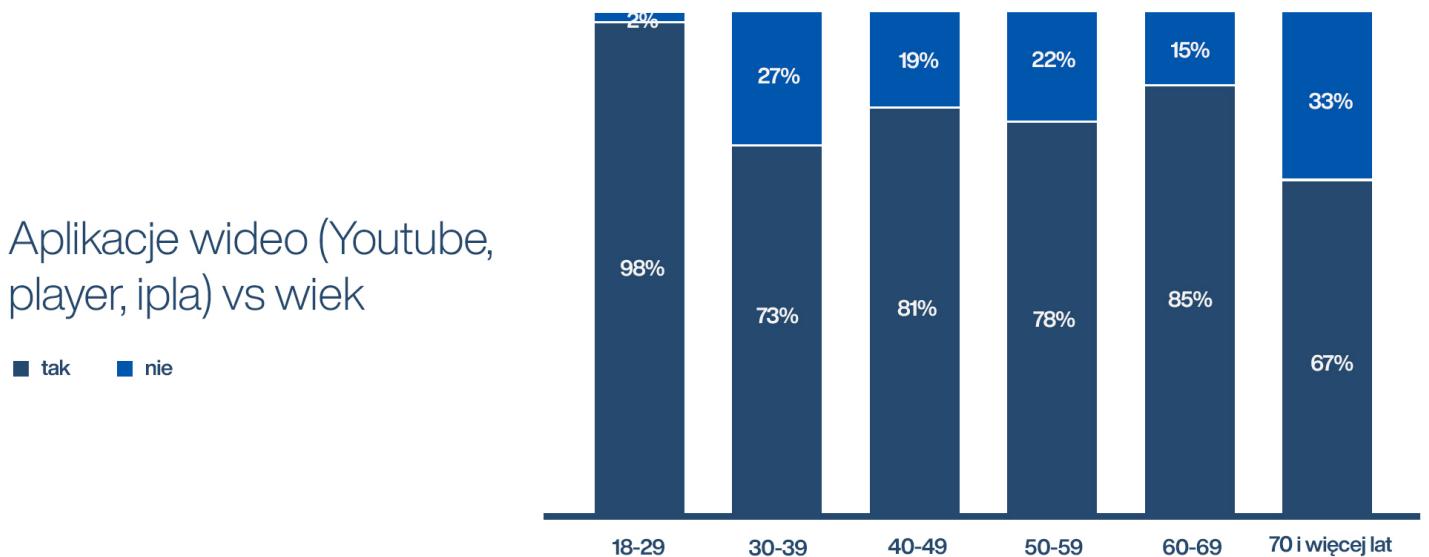
4 Odpowiedzi „Zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam” na pytanie „Czy zgadza się Pan(i) z twierdzeniem, że nie powinno się ograniczać dostępu do możliwości korzystania z aplikacji mobilnych?” udzieliło 74,8% osób w wieku 60-69 lat i 80,3% osób w wieku 70 lat i więcej.

10 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

Bardzo popularnym rodzajem aplikacji po które chętnie sięgają seniorzy są komunikatory, takie jak Messenger, What's up czy Viber. Odsetek aktywnych użytkowników komunikatorów spada wraz z wiekiem począwszy od 50 roku życia osób badanych. O ile dla posiadaczy smartfonów poniżej 30 roku życia jest to 91%, to w przypadku grupy 70+ notujemy blisko 67% osób korzystających z komunikatorów na swoim telefonie.

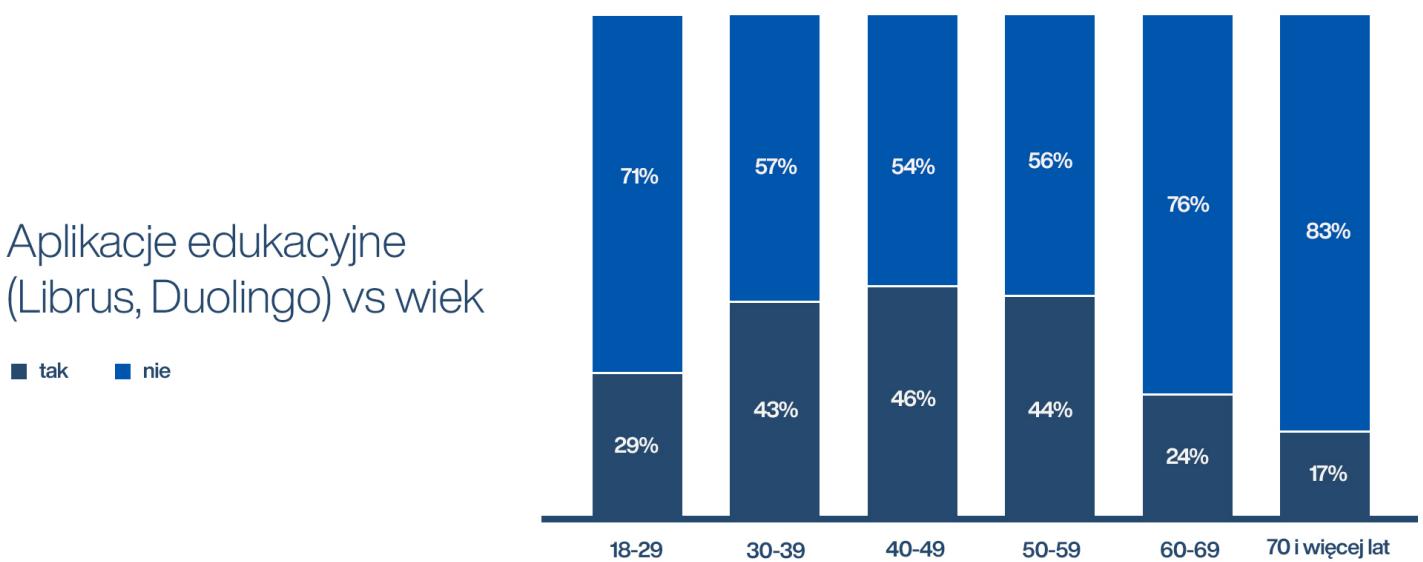
To jednak nie komunikatory są najpopularniejszym rodzajem aplikacji wśród najstarszych użytkowników smartfonów. Zdecydowanie największą popularnością cieszą się aplikacje wideo. Tak dużym zainteresowaniem nie cieszą się chociażby aplikacje muzyczne/streamingowe których używa 38,8% ankietowanych w grupie 60-69 lat i tylko 16,7% w grupie 70+ (podczas gdy w grupie wiekowej 18-29 lat odsetek ten wynosi aż 75,9%).

Taki „sukces” aplikacji wideo może być pewnym zaskoczeniem wziawszy pod uwagę powody dla jakich osoby starsze sięgają po aplikacje mobilne. Albowiem bardzo nieliczni⁵ najstarsi ankietowani wskazali, że korzystanie z aplikacji jest dla nich sposobem na nudę, zajęcie czasu. Wśród powodów najczęściej wymienianych⁶ przez seniorów wskazywano:

1. kontakt ze znajomymi (osoby w wieku 60-69 oraz 70+ odpowiednio: 17,5% i 16,7%),
2. szeroko pojęta wiedza (odpowiednio: 14,6% i 16,7%),
3. szeroko pojęta wygoda (odpowiednio: 12,6% i 16,7%),
4. łatwość dostępu do informacji, do załatwiania spraw z każdego miejsca (odpowiednio: 11,7% i 16,7%),
5. najnowsze wiadomości, bycie na bieżąco (27,2% i 5,6%).

Żaden z seniorów nie wskazał wśród powodów dla których korzysta z aplikacji mobilnych m.in. dostępności nawigacji i adresów, możliwości przesyłania zdjęć, braku konieczności użycia komputera oraz możliwości szybkiej komunikacji. To ostatnie również jest interesujące, zestawiając owe odpowiedzi z deklarowanym bardzo dużym zainteresowaniem komunikatorami.

Na uwagę zasługuje również fakt, że dla znacznej grupy seniorów aplikacje są również sposobem na zdobywanie szeroko pojętej wiedzy oraz dostępu do informacji. Odsetek ten u seniorów jest nawet dwukrotnie wyższy niż u osób młodych (gdzie w przedziale wiekowym 18-29 przyjmuje wartość 9% dla zdobywania szeroko pojętej wiedzy). Coraz częściej zatem aplikacje stają się nie tylko szybkim i łatwo dostępnym, ale również podstawowym źródłem wiedzy dla najstarszych mieszkańców Polski. Jedno-

⁵ 5,8% osób w wieku 60-69 lat oraz 0,0% w wieku 70 lat i więcej.

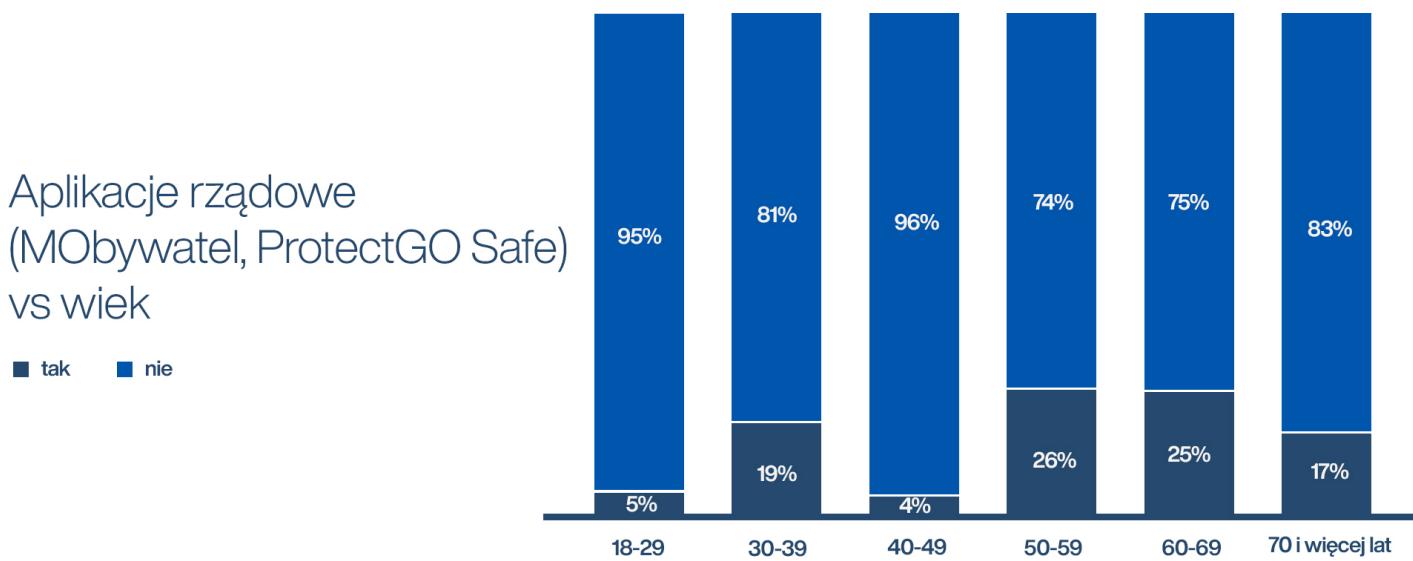
⁶ Pytanie zadane respondentom brzmiało: Co daje Pan(i) korzystanie z aplikacji mobilnych? I można było udzielić na nie więcej niż jednej odpowiedzi.

12 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

cześniej, odsetek używania aplikacji edukacyjnych (np. Librus, Duolingo) wśród seniorów jest najniższy spośród wszystkich grup wiekowych, będąc nawet ponad dwukrotnie niższy niż wśród osób w grupach wiekowych 30-39, 40-49 i 50-59 lat.

Może to oznaczać trudność w obsłudze aplikacji edukacyjnych przez osoby starsze, a także niezorganizowany charakter edukacji seniorów. Zdobywanie wiedzy może bowiem odbywać się z pomocą smartfonu także bez wykorzystania dedykowanej aplikacji, na zasadzie doraźnego zasięgnięcia informacji. Taki wniosek można wysnuć także z faktu, że osoby w grupie 70+ w przeciwieństwie do osób młodych (gdzie odsetek ten był bliski零) wyraźnie częściej wskazywali właśnie na „ciekawość” jako czynnik, który mógłby zachęcić ich do częstszego korzystania z aplikacji mobilnych.

W sposób szczególny warto przyjrzeć się kwestii korzystania przez seniorów z aplikacji rządowych, takich jak mObywatel czy powstała z myślą o walce z pandemią koronawirusa aplikacja ProteGo Safe⁷. Ich używanie deklaruje co czwarty korzystający ze smartfonu senior w grupie 60-69 lat oraz co szósty w grupie wiekowej 70+.

Wynik ten z pewnością nie jest satysfakcyjny dla twórców aplikacji i odpowiedzialnego za ich obsługę Ministerstwa Cyfryzacji⁸. Niemniej jednak, warto zwrócić uwagę, że osoby starsze i tak wyróżniają się na tyle pozostałych grup wiekowych, będąc najbardziej przekonanymi do tychże aplikacji. Wysoki poziom korzystania z rządowych aplikacji utrzymuje się także w grupie wiekowej 50-59 lat, jednakże już w grupie wiekowej 18-29 lat i 40-49 lat wynosi odpowiednio jedynie 5,3% i 4,3%.

⁷ Aplikacja monitoruje otoczenie jej użytkownika w poszukiwaniu innych urządzeń, na których jest zainstalowana. „Zapamiętuje” każde spotkanie, które trwało więcej niż 15 minut i odbyło się w odległości poniżej 2 metrów. Jeśli któryś z użytkowników zachoruje – pozostali, z którymi miał kontakt w ciągu ostatnich 14 dni, otrzymają powiadomienie. Więcej o wpływie pandemii na korzystanie z aplikacji przez seniorów – vide sekcja V. Wpływ epidemii na wykorzystanie aplikacji przez seniorów.

⁸ Od 7 października 2020 r. będącego częścią Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Przyczyn takiego stanu rzeczy może być kilka. Z jednej strony osoby starsze generalnie odznaczają się większą ufnością aniżeli osoby młodsze, także w stosunku do instytucji publicznych⁹. Z drugiej, aplikacje rządowe ukierunkowane na usprawnienie usług publicznych oraz jednostronne informowanie, mogą nie odpowiadać preferencjom ludzi młodych, niezainteresowanych działaniem administracji publicznej czy załatwianiem ważkich spraw urzędowych.

W badaniu ankietowanym zadano więc pytanie, co skłoniłoby Pana/Panią do częstszej korzystania z aplikacji rządowych (ale też edukacyjnych)? Osoby starsze (zwłaszcza w wieku 70 lat i więcej) miały największy problem z odpowiedziem na to pytanie i najczęściej wybierały odpowiedź „nie wiem/trudno” powiedzieć. Jednak wśród wielu innych, pozostałych odpowiedzi najczęściej osoby starsze wskazywały na:

- potrzebę, chcąc korzystania, ciekawość - 13,8% w grupie 60-69 lat i 13,1% w grupie 70+,
- przydatność na co dzień, szerszy zakres usług, kompleksowość (wszystkie funkcje w jednym miejscu) - 8,1% w grupie 60-69 lat i 6,6% w grupie 70+,

lecz także na:

- przejrzystość i łatwą obsługę – 4,1% w grupie 60-69 lat i 4,9% w grupie 70+
- na co prawie wcale nie wskazywali najmłodsi respondenci.

⁹ CBOS, O nieufności i zaufaniu, Komunikat z badań Nr 35/2018, Warszawa 2018.

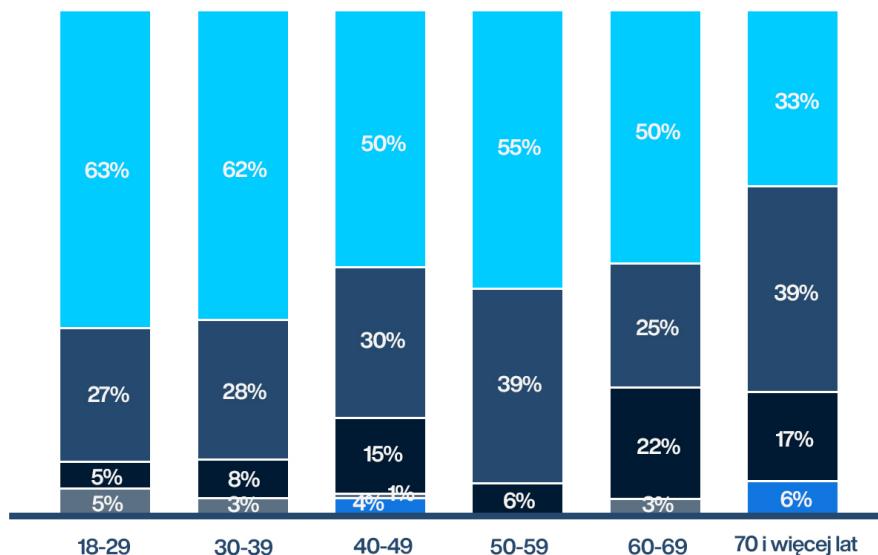
04

SATYSFAKCJA KORZYSTANIA Z APLIKACJI MOBILNYCH

Seniorzy nie należą do szczególnie „wybrednych” grup jeśli chodzi o określenie poziomu satysfakcji z dostępnością aplikacji mobilnych. W swoich opiniach zdają się być bardziej powściągliwi niż reprezentanci młodszych pokoleń. Osoby młode istotnie częściej niż siedemdziesięciolatkowie odczuwają zdecydowaną satysfakcję z dostępu do aplikacji mobilnych na swoim smartfonie. Natomiast badani sześćdziesięciolatkowie, w większym stopniu niż pozostali ankietowani mieli trudność z jednoznaczną oceną stopnia tego zadowolenia (istotna statystycznie różnica w stosunku do grup: 18-29, 30-39 oraz 50-59 lat).

Proszę określić na ile satysfakcjonujący jest dostęp do aplikacji mobilnych na Pana/i telefonie. (...) vs wiek

- 1 - Zupełnie niesatyfakcjonujący
- 2
- 3
- 4
- 5 - Bardzo satysfakcjonujący

Seniorzy są raczej usatysfakcjonowani z korzystania z aplikacji rządowych i edukacyjnych, jednakże z uwagi na ogólny brak popularności tych rodzajów aplikacji, próba osób ankietowanych jest zbyt mała, żeby dać miarodajne wyniki badań w tym zakresie. Jak bowiem wcześniej wspomniano, z aplikacji edukacyjnych korzysta zaledwie co piąty najstarszy użytkownik aplikacji mobilnych, niemal taka sama grupa seniorów deklaruje korzystanie z aplikacji rządowych (np. mObywatel, ProteGO Safe).

05

WPŁYW EPIDEMII NA WYKORZYSTANIE APLIKACJI PRZEZ SENIORÓW

Chociaż wobec wybuchu na całym świecie w 2020 roku pandemii koronawirusa powstało wiele aplikacji mobilnych, których głównym celem było zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa (przykładem takiej aplikacji jest wspominana wcześniej ProteGO Safe), to wzrost aktywności cyfrowej seniorów przekładał się w znakomitym stopniu nawet na luźno związane oprogramowania, które zaczęły być nagle powszechnie przez nich wykorzystywane. Wzrost zainteresowania nowymi technologiami przełożył się w sposób naturalny na wzrost zainteresowania aplikacjami mobilnymi. Jak bowiem przedstawiono na początku niniejszego opracowania, odsetek seniorów korzystających ze smartfonów jest znacznie większy niż odsetek seniorów korzystających z komputera. Dla znacznej części osób w „jesieni życia” to właśnie noszony ze sobą smartfon jest jedynym zaawansowanym technologicznie urządzeniem, będącym w czasie powszechnych obostrzeń często jedynym „oknem na świat”. Przeprowadzone badania pokazują, że osoby starsze, nie inaczej jak reszta społeczeństwa, częściej sięgały w czasie pandemii po smartfon i aplikacje mobilne.

W jakim stopniu epidemia COVID-19 wpłynęła na częstotliwość korzystania przez Pana/Panią z aplikacji mobilnych?			
Odpowiedź	Ogółem	Osoby w wieku 60-69 lat	Osoby w wieku 70 lat i więcej
Korzystałem/am dużo częściej niż przed epidemią	12,9%	17,5%	7,4%
Korzystałem/am trochę częściej niż przed epidemią	20,4%	19,4%	24,1%
Korzystałem/am tak samo często jak przed epidemią	63,7%	60,2%	68,5%
Korzystałem/am trochę rzadziej niż przed epidemią	2,2%	1,0%	0,0%
Korzystałem/am dużo rzadziej niż przed epidemią	0,3%	1,0%	0,0%
Nie wiem / trudno powiedzieć	0,5%	1,0%	0,0%

W przypadku większości Polaków epidemia nie miała wpływu na częstotliwość korzystania z aplikacji mobilnych – 63,7% badanych korzystało z aplikacji na smartfonie równie często podczas epidemii, jak i przed nią, a przynajmniej taki poziom deklarowała. Warto jednak zauważyć, że aż jedna trzecia badanych zaobserwowała u siebie wzrost częstotliwości korzystania z aplikacji mobilnych podczas pandemii. Odnosi się to także do osób starszych, u których (zwłaszcza w grupie wiekowej 60-69 lat) nastąpił znaczący wzrost częstotliwości korzystania z aplikacji.

16 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

Ta rosnąca popularność aplikacji w grupie 60-69 lat w czasie pandemii może być spowodowana kilkoma powodami. Są to już w sporej części emeryci, lecz w dalszym ciągu osoby aktywnie społecznie¹⁰. Nawet po osiągnięciu wieku emerytalnego wykazują się aktywnością zawodową, także tą nierejestrowaną. Pandemia i związane z nią obostrzenia spowodowały u dużej części z nich brak możliwości zarobkowania na zasadzie „dorobienia do emerytury”. Nie jest to widoczne już aż tak w grupie 70 lat i więcej, gdzie zjawisko to jest już marginalne. „Narodowa kwarantanna” dała osobom w grupie 60-69 lat więcej wolnego czasu, który ta wciąż zdolna do aktywności społecznej grupa spędzała na korzystaniu z dobrodziejstw nowych technologii, w tym aplikacji mobilnych.

Warto też zauważyc, że nawet gdyby pandemia koronawirusa nie wystąpiła, a pytanie brzmiałooby „czy w ostatnich miesiącach korzysta Pan(i) częściej/rzadziej” z aplikacji mobilnych, odpowiedzi mogłyby wskazywać również na częstsze korzystanie z aplikacji, co wynika z ogólnego trendu wzrostu zainteresowania nimi. Z pewnością jednak epidemia zintensyfikowała to zjawisko.

¹⁰ vide: Raport Fundacji Przyszłość Pokoleń, Wykluczenie kompetencyjne osób starszych i możliwości ich aktywizacji, Wrocław 2020.

06

PRZYSZŁOŚĆ APLIKACJI MOBILNYCH W ODNIESIENIU DO SENIORÓW

Aplikacje mobilne mogą być dobrym narzędziem w rękach osób w „jesieni życia”. Niosą coraz szersze możliwości nie tylko polegające na dostarczaniu informacji i możliwości komunikowania się, ale mogą także przyczynić się do zwalczania wykluczenia społecznego, niwelując bariery wynikające z odległości (w przypadku zamieszkiwania na peryferiach) i ograniczonej sprawności, która często towarzyszy starości. Częściowo odmienne preferencje w wyborze rodzaju aplikacji są naturalne i wynikają ze zmiany stylu życia w poszczególnych jego okresach. Dosyć powiedzieć, że na pytanie „z jakich aplikacji dotyczących życia codziennego i nauki chciałby Pan/Pani korzystać w przyszłości?” nikt z grupy wiekowej 19-59 lat nie wskazał na aplikacje medyczne, podczas gdy wśród osób w wieku 60-69 lat wskazało na nie 3,9% ankietowanych, a w wieku 70+ aż 11,1%. To pokazuje, jak zmieniające się potrzeby rezonują także na chęć sięgania po nowe aplikacje.

Aż 78,1% osób w wieku 60-69 lat i aż 85,3 w wieku 70+ zgadza się z twierdzeniem, że aplikacje mobilne ułatwiają codzienne funkcjonowanie. Co więcej, z twierdzeniem tym zdecydowanie zgadza się aż odpowiednio 53,7% i 62,3% seniorów. Osoby starsze nie tylko więc charakteryzują się otwartością na nowe podręczne narzędzia cyfrowe, ale też realnie dostrzegają korzyści z nich płynące.

Daje to więc dużą szansę twórcom aplikacji mobilnych, szczególnie instytucjom publicznym. W 2018 r. liczba mieszkańców Polski w wieku 60 lat i więcej wyniosła 9,508,4 tys. osób i była o 214,8 tys. większa niż w 2017 r. W związku ze wzrostem liczby osób, należących do tej grupy wiekowej, stopniowo wzrasta ich odsetek w populacji całego kraju. W 2010 r. ukształtował się on na poziomie 19,6%, podczas gdy w 2018 r. osiągnął już poziom 24,8%. Według prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do roku 2050 - populacja Polski będzie stawała się coraz starsza. Równolegle do przewidywanego spadku liczby ludności o 4,5 mln osób do roku 2050, spodziewany jest stały wzrost liczby ludności w wieku senioralnym. Liczba ludności w wieku 60 lat i więcej według prognozy GUS, w roku 2030 ukształtuje się na poziomie 10,8 mln osób (wzrost w stosunku do roku 2018 o 13,4%), w roku 2040 na poziomie 12,3 mln osób (wzrost w stosunku do analizowanego roku o 28,9%). W 2050 r. zaś w Polsce będzie mieszkać 13,7 mln osób w starszym wieku (wzrost w stosunku do roku 2018 o 44,1%), stanowiąc 40,4% społeczeństwa¹¹.

Powyższe zmiany w strukturze ludności powinny skutkować rozszerzaniem oferty dostępnych aplikacji mobilnych dla seniorów. Spodziewać się można przede wszystkim wzrostu popularności aplikacji monitorujących stan zdrowia lub przypominających o zażywaniu medykamentów. Sami ankietowani seniorzy odpowiadali, że w przyszłości będą częściej korzystać z aplikacji mobilnych. W grupie wiekowej 60-69 lat odsetek takich odpowiedzi wyniósł 32,5%¹² zaś w grupie wiekowej 70 lat i więcej

11 Główny Urząd Statystyczny, Sytuacja osób starszych w Polsce w 2018 r., Warszawa 2020.

12 Odpowiedź „raczej częściej” – 21,1%, „zdecydowanie częściej” – 11,4%.

18 Seniorzy w świecie aplikacji mobilnych

- 22,9%¹³. Mniej więcej połowa seniorów deklaruje, że korzystanie przez nich z aplikacji w przyszłości pozostanie na tym samym poziomie. Żaden senior nie udzielił odpowiedzi, że w przyszłości będzie korzystał z aplikacji zdecydowanie rzadziej, zaś 14,6% (w grupie 60-69 lat) i 9,8% (w grupie 70+) osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi.

¹³ Odpowiedź „raczej częściej” – 18,0%, „zdecydowanie częściej” – 4,9%.

ZAKOŃCZENIE

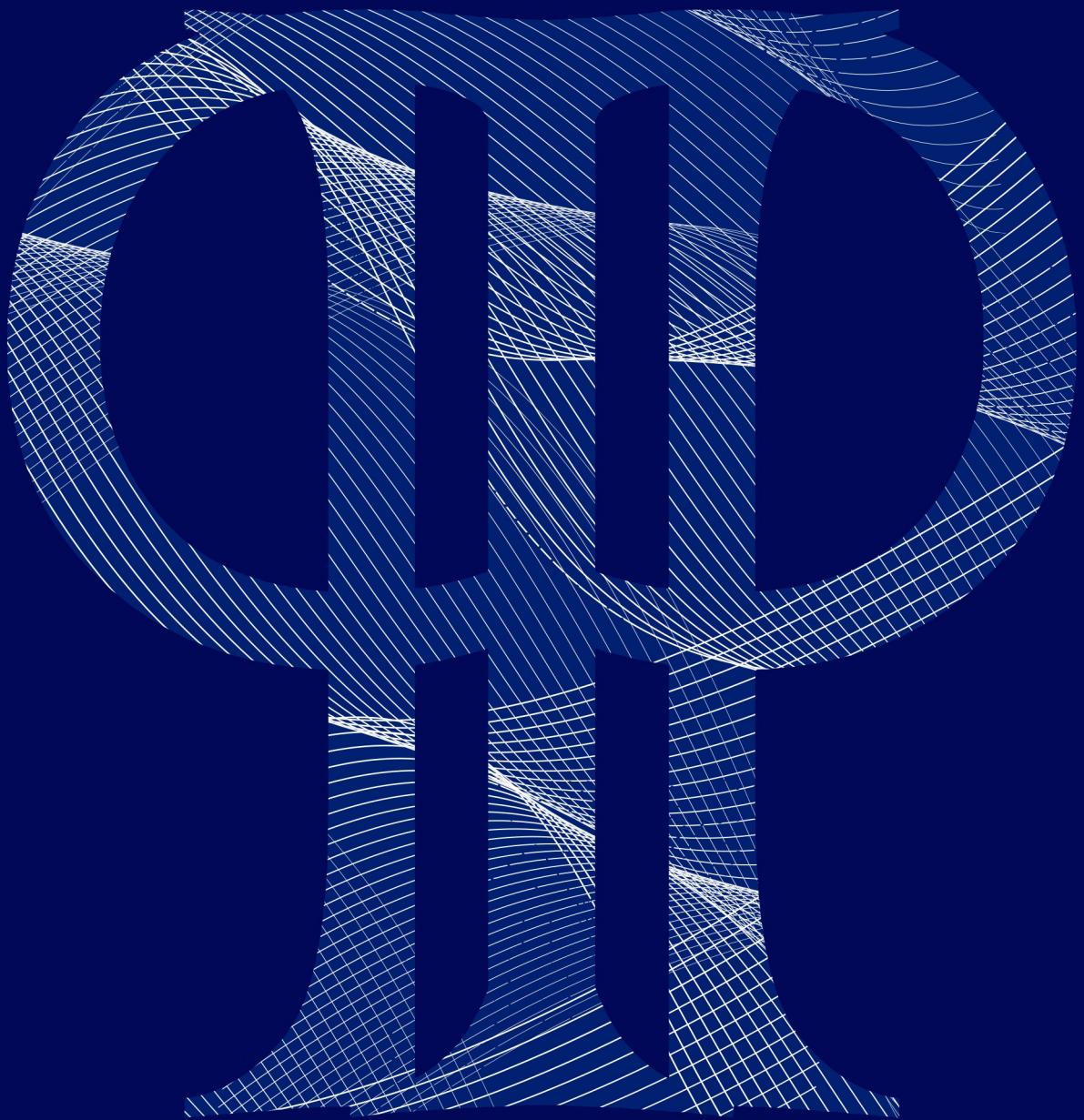
Aplikacje mobilne zdecydowanie nie są już produktem wyłącznie dla ludzi młodych, mających opinię lepiej obeznanych w świecie nowinek technologicznych. W przeciwnieństwie do korzystania z komputera, seniorzy znacznie częściej sięgają po smartfony na których w zdecydowanej większości skłonni są instalować przeróżne aplikacje mobilne. Chociaż poziom korzystania z aplikacji mobilnych jak i poziom zintensyfikowania z tego korzystania jest mniejszy niż wśród reprezentantów młodszych pokoleń, tak jednak obserwuje się trend wzrostu popularności aplikacji mobilnych, który tylko przyśpieszył wybuch pandemii koronawirusa w roku 2020.

Postępujące zmiany demograficzne skutkujące starzeniem się ludności Polski będą skutkowały powstawaniem aplikacji dedykowanym seniorom, takich jak aplikacje medyczne. Popularyzacja aplikacji mobilnych wśród osób starszych może być narzędziem w walce z wykluczeniem społecznym. Dotyczy to szczególnie osób zamieszkałych na peryferiach dużych ośrodków, dla których kontakt z instytucją publiczną (ale także placówką medyczną) może znacznie ułatwić posiadanie wyspecjalizowanej aplikacji mobilnej. Seniorzy chcą więc korzystać z aplikacji mobilnych i z coraz większym powodzeniem już teraz rzeczywiście z nich korzystają.

Najlepiej świadczą o tym odpowiedzi udzielone na ostatnie z pytań zadanych ankietowanym w czasie badania IBRIS zrealizowanego na zlecenie Fundacji Przyszłość Pokoleń – jak wpłynęłaby na Pan(i) samopoczucie utrata możliwości korzystania z aplikacji mobilnych, z których Pan(i) korzysta najczęściej?

Aż 56,9% osób w wieku 60-69 lat oraz 52,4% osób w wieku 70 lat i więcej odpowiedziało, że utrata taka wpłynęłaby negatywnie na ich samopoczucie, z czego aż co piąty stwierdził, że utrata takiej możliwości wpłynęłaby zdecydowanie negatywnie na jego samopoczucie. Odpowiedzi te nie różnią się znacząco od odpowiedzi udzielanych przez mieszkańców Polski w wieku 18-29 lat.

Reasumując, działania zarówno państwa, jaki i sektora prywatnego powinny zmierzać do istotnego zwiększenia ilości usług dostępnych za pośrednictwem aplikacji mobilnych, które mogą stać się skutecznym narzędziem walki z wykluczeniem cyfrowym osób starszych.

WWW.PRZYSZLOSCPOKOLEN.PL